Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі

С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті

Тарих және құқық факультеті

Тарих, археология және этнология кафедрасы

050203-Тарих мамандығының студенттеріне арналған
«Азия және Африка елдерінің жаңа және қазіргі заман тарихы»

ПӘНІ БОЙЫНША ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ (Syllabus)

Павлодар

БЕКІТЕМІН
ТжҚ факультеттің деканы

___________ Ақышев А.А.
(қолы)
20__ж. «___»____________

Құрастырушы: ___________аға оқытушы Қасқабасова А.А.

Тарих, археология және этнология кафедрасы

050203-Тарих мамандығының күндізгі оқу нысанындағы студенттеріне арналған «Азия және Африка елдерінің жаңа және қазіргі заман тарихы» пәні бойынша

пәні бойынша оқыту бағдарламасы (Syllabus)

Бағдарлама «___» _________20__ж. бекітілген жұмыс оқу бағдарламасының негізінде әзірленген.

20__ж. «___»____________кафедра отырысында ұсынылған №_____ хаттама.

Кафедра меңгерушісі______________ Мамытова С.Н. 2010 ж. «____» ________

Факультет оқу-әдістемелік кеңесімен құпталған _________ 20__ж. «_____»____________№____ хаттама

ОӘК төрағасы ________________ Батталов К.К.20___ж. «_____»___________

Оқытушылар туралы мәліметтер және байланысу ақпараттары

Қасқабасова Алтынгуль Абаевна – тарих, археология және этнология кафедрасының аға оқытушысы, магистр. (Дәріс және тәжірибе сабақтары).
431 ауд. Байланыс тел. 673685: ішкі 1326

Пән туралы мәліметтер

Пән теориялық (дәрістік) және тәжірибелік (семинарлар) оқуларынан құралады. Теориялық курс негізгі принциптері: нақты-тарихи жағдайда Азия және Африка елдерінің жаңа және қазіргі заман тарихи дамуының негізгі бағыты мен факторларын анықтайтын тарихи танымның әлеуметтік негізін көрсету, тәжірибелік сабақтар студенттердің Азия және Африка елдерінің жаңа және қазіргі заман тарихының негізгі бағыттары мен факторлары және заңдылықтарын анықтау бойынша жасау дағдыларын жетілдіруге бағытталған. Студенттердің өздік жұмыстарының негізінде дәрістік оқуларды игере отырып, тәжірибе оқуларына дайындалу жатыр.

Пәннің еңбек сыйымдылығы

Семестр	Кредиттар саны	Аудиториялық сабақ түрлері бойынша қарым-қатынас сағаттарының саны						Студенттің өздік жұмысының сағат саны		Бақылау нысаны
		барлы-ғы	Дәріс	практи-ка	Зертха-налық	студия-лық	жеке	барлығы	СРСП	
6	3	45	30	15				90	45	Емт.
Бар-лығы		135						90		

1 Пәннің мақсаты – Азия және Африка елдерінің жаңа және қазіргі заман тарихы пәнінің тарихи білімдер жүйесіндегі орнын ашу.

Пәннің міндеттері:

- тарих ғылымының даму заңдылықтарын анықтау;
- Қазіргі замандағы афро-азиаттық мемлекеттердің негізгі мәселелерінің мазмұнын ашып көрсету;
- Азия, Африка елдерінің әлеуметтік-экономикалық, қоғамдық-саяси құрлымына сипаттама беру;
- Афро-азиаттық мемлекеттердің дамуындағы негізгі белгілерін көрсету;
- Студенттердің дүниежүзілік тарихи даму жолдарының біртұтастығы, Азия, Африка елдерінің тарихи процесінің ерекшеліктері мен өзіне тән белгілері жөніндегі түсініктерін қалыптастырутарих ғылымы саласында мамандар дайындау

Курсты оқу барысында студент мынаны білуі керек

- капитализмнің негізі, Азия және Африкада оның спецификалық жақтары.
- Азия және Африка елдерінде отаршылдықтың сипатын анықтау
- Капиталистік қатынастардың қалыптасуы.
- Ұлт-азаттық көтерілістердің себеп-салдарын, алатын орын анықтау
- Қазіргі заманда Азия және Африка елдерінің даму ерекшеліктерін анықтау

Курсты оқу барысында студент мынаны істей білуі керек сабақ барысында игерген теориялық мәліметтерді тәжірибеде қолдана білу дәрістерді конспектілеу, семинар сабақтарына дайындалуды білу; ғылыми жұмыстың алғашқы сатыларын жасау; тарихилық, ғылымилылық принциптерін игеру.

- Пән бойынша білімдерін есте сақтау және тереңдету.
- Тарихи фактілер комплексіңде негізгісін табу.
- Дәлелденген қортындыларды жүйелей, жалпылай реттей білу.
- Материалды өздегінен жинау және жалпылау.
- «Азия және Африка елдерінің жаңа және қазіргі заман тарихы» курстың бөлімдерін қолдану.

2 Пререквизиттер: «Жаңа тарих», «Ортағасырлар тарихы», «Ежелгі дүние тарихы» курстарын білуі керек.

3 Постреквизиттер: «Шет елдер тарихының тарихнамасы», «Шет елдер тарихы бойынша деректер»

4 ПӘННІҢ МАЗМҰНЫ

050203-Тарих мамандығының студенттеріне арналған
«Азия және Африка елдерінің жаңа және қазіргі заман тарихы»

№ п/п	Тақырыптар атауы	Сабақ түрлері бойынша қарым-қатынастық сағаттар саны					
		дәріс-тер	практи-калық (сем)	Зертха-налық	студия-лық	жеке	СӨЖ
1	2	3	4	5	6	7	8
	XVIIғ. II жартысы – XIXғ. орт Азия және Африка елдері						
1	XVIIғ. II жартысы – XIXғ. орт Жапония.	1					2
2	XVIIғ. II жартысы – XIXғ. орт Қытай империясы.		1				2
3	XVIIғ. II жартысы – XIXғ. орт Корея	1					2
4	XVIIғ. II жартысы – XIXғ. орт Үндістан		1				2
5	XVIIғ. II жартысы – XIXғ. орт Иран	1					2
6	XVIIғ. II жартысы – XIXғ. орт Осман империясы		1				2
7	XVIIIғ. II жартысы – XIXғ. орт Араб елдері	1					2
8	XVIIIғ. II жартысы – XIXғ. орт Африка елдері		1				2
	XIX ғ ек жарт- XXғ бас кезінде Азия және Африка елдері						
9	XIX ғ ек жарт- XXғ бас кезінде Жапония	1					2
10	XIX ғ ек жарт- XXғ бас кезінде Қытай		1				2

11	XIX ғ ек жарт- XXғ бас кезінде Корея	1					2
12	XIX ғ ек жарт- XXғ бас кезінде Үндістан		1				2
13	XIX ғ ек жарт- XXғ бас кезінде Иран	1					2
14	XIX ғ ек жарт- XXғ бас кезінде Осман империясы		1				2
15	XIX ғ ек жарт- XXғ бас кезінде Араб елдері	1					2
16	XIX ғ ек жарт- XXғ бас кезінде Тропикалық және Оңтүстік Африка		1				2
	XXғ Азия және Африка елдері						
17	Азияның «ояну» дәуірі	1					2
18	Жапония						2
19	Қытай						2
20	Үндістан		1				2
21	Иран						2
22	Түркия						2
23	Египет	1					2
24	Тропикалық және Оңтүстік Африка						2
25	Соғыс аралық кезең	1					2
26	Монғолия						2
27	Қытай						2
28	Үндістан		1				2
29	Түркия						2
30	Иран						1
31	Араб елдері						1
32	Сахараның оңтүстігіндегі Африка						1
33	Екінші дүниежүзілік соғыс	1					1
34	Аравиялық Шығыс	1					1
35	Жапония						1
36	Қытай						1
37	Индонезия						1
38	Бирма		1				1
39	Үндістан						1
40	Иран						1
41	Африка						1
	Отаршылдық жүйенің бұзылуы және ұлттық мемлекеттіліктің қалыптасуы						

42	Екінші дүниежүзілік соғыстың Азия және африка елдері үшін нәтижелері	1					1
43	Қытай	1					1
44	Корея	1					1
45	Жапония	1					1
46	Монғолия	1					1
47	Оңтүстік Шығыс Азия	1	1				1
48	Оңтүстік Азия елдері						1
49	Ауғаністан	1					1
50	Иран	1					1
51	Түркия	1					1
52	Араб елдері	1					1
53	Израил	1					1
54	Тропикалық және Оңтүстік Азия	1	1				1
55	Индонезия	1					1
56	Оңтүстік Азия	1					1
57	Ауғаністан	1					1
58	Араб израиль қайшылығы	1	1				1
59	80-90 жжАзия елдері	1					1
60	Қытай						1
61	Иран		1				1
	Барлығы	30	15				90

КУРС КОМПОНЕНТТЕРІ
5 ПӘННІҢ МАЗМҰНЫ

Тақырып№1. Жаңа дәуірдегі Азия, Африка елдерінің тарихы курсының пәні мен міндеттері. Жаңа дәуірдегі Азия, Африка тарихын дәуірлеу. Жаңа дәуірдегі Азия, Африка елдері тарихының түп деректері мен тарихнамасы. Жаңа дәуірдегі Азия және Африка елдерінің даму ерекшеліктері; жаңа дәуір қарсаңындағы Азия, Африканың саяси картасы.

Тақырып№2. Индонезияның Голланд отарына айналуы Голландық жаулап алу қарсаңындағы Индонезияның әлеуметтік-экономикалық құрылысы. XVIII ғ. Голланд отаршылдарының Индонезиядағы саясаты. 1825-1830 жж. Явадағы халық соғысы. XIXғ. Ортасындағы Явадағы Голландық езгінің күшеюі.

Тақырып№3.Ұлы Моғолдар империяснының дағдарысы мен ыдырауы. Үндістанның ағылшын отарына айнала бастауы. XVIIIғ. II жартысындағы Ұлы Моғолдар мемлекеті. XVIIIғ. I жартысындағы Үндістандағы ағылшын отарлық жаулап алушылықтары. XVIIIғ. II жартысындағы Үндістан халықтарын отарлық қанау және оның нәтижелері.

Тақырып№4. XVIIIғ.II жартысы-XVIIIғ. Осман империясы. XVIIғ-II жартысы-XVIIIғ. Осман империясының халықаралық жағдайы. XVIIIғ- XIXғғ. Тоғысындағы Осман империясына Европа отаршылдарының енуі. Түркиядағы реформалар.

Тақырып№5.XVIIғ II-жартысы-XIXғ. Қытай империясы Маньчжур басқыншылығы қарсаңындағы Қытайдағы әлеуметтік-экономикалық және саяси дағдарыс. Қытайды маньчжурлардың жаулап алуы. XVII-XVIIIғғ. Цин державасының экономикалық жағдайы. XVII-XVIIIғғ. Сыртқы саясат және соғыстар. Цин державасының Батыс мемлекеттерімен алғашқы байланыстары.

Тақырып№6. XVIIғғ. II-жартысы- XIXғ. басындағы Жапония. Жаңа дәуірдегі Жапонияның феодалдық құрылысындағы ерекшеліктер. Токугава режимі кезіндегі Жапонияның әлеуметтік құрылымы. XVII-XVIIIғғ.

Жапонияның сыртқы саясаты. XVIIғ.-II жартысы-XVIIIғ. Шығыс елдерінің дамуының жалпы қорытындысы.

Тақырып№7.Үндістандағы Ост-Индия компаниясының жаулап алуының аяқталуы XIXғ.I-ж Ост-Инд компаниясының жаулап алушылық соғыстары. Ост-Инд компаниясының Солтүстік Үндістанның Солтүстік-Батыс облыстары мен сикхтер мемлекетін жаулап алуы XIX ғ. 1-ж. Үндістандағы британ орташылдарының саясаты. 1857-59ж.ж. Үндістандағы халықтық азаттық көтерілістер. Көтерілістің себептері, сипаты, қозғаушы күштері, негізгі орталықтары. Соғыстың партизандық сатысы. Женілу себептері, салдары, маңызы.

Тақырып№8. XIX ғ. Қытай. XIX ғ. басында шетелдіктердің Қытайға енуі. XIX ғ. басында Англияның Қытайды ашуға тырысуы. "I-апиын соғысы". Тең емес келісім шарттар. Тайпиндер көтерілісі және тағы да басқа азаттық қозғалыстар. Тайпиндер көтерілісінің себептері. Көтерілістің сатылары. "II-апиын соғысы" Тайпиндер көтерілісінің соңғы кезені және жеңілу себептері. Басқа да үкіметке қарсы көтерілістер. Көтерілістің маңызы.

Тақырып№9. XIX ғ. Иран. XIX ғ. басындағы Иранның әлеуметтік-экономикалық құрылысы және саяси жағдайды. XIX ғ. II-ж. Иран европалық державалар және Ресей. Иранға шетел капиталының ағылуы. 1852 ж. Бибидтер көтерілісі. XIX ғ. II-ж. Иранға шетел отаршыларының одан әрі енуі.

Тақырып№10.XIX ғ. I-ж. Туркия. XIX ғ. I-ж. Европалық державалардың Туркия үшін күресінің күшеюі. Туркияның әлеуметтік-экономикалық дамуындағы ерекшеліктер. Танзимат /1839-1853/ және Танзиматтың екінші кезені/1856-1870/. Туркиядағы либералдық конституциялық қозғалыс.

Тақырып№11.XIX ғ. I-жартысындағы Азия мен Африкадағы араб елдері. XIX ғ. I-ж. Аравия, Ирак, Сирия, Ливан, Палестина, Египет. Шетел капиталының Египетке, Сирияға, Ливанға ағылуы. Европа державалары мен АҚШ-тың Магриб елдеріне енуі. Тропиктік және Оңтүстік Африка халықтарының қоғамдық құрылысы және мемлекеттік құрылымдары. Европалық державалардың Тропиктік және Оңтүстік Африкадағы орталық жаулап алуы.

Тақырып№12. XIX ғ. Жапония. Жапониядағы аяқталмаған буржуазиялық революция. XIX ғ. басындағы Жапонияның экономикалық жағдайы. Феодалдық қатынастарының шиеленісуі. Токугаво сегунаты жүйесінің саяси дағдарысы. Елдің "ашылуы" және тең емес келісім шарттар жасасуы. Шетелдік интервенция. Сегунатты құлату. Мэйдзи қайта құрылуы. 1868ж. оқиғалар мен "Мэйдзи қайта құрылуының" маңызы. XX ғ. басындағы Жапонияның саяси-экономикалық дамуы. /1900-1914/.

Тақырып№13. XIX ғ. Үндістан халықтарын қанаудың күшеюі. XIX ғ. соңғы үштігі- XX ғ. басындағы Үндістандағы капитализмнің дамуы. Үнді буржуазиясының қалыптасу ерекшеліктері. Үндістанда буржуазиялық-ұлттық қозғалыстың тууы. Үнді ұлттық конгресінің құрылуы. Ұлттық қозғалыстың радикалдық-демократиялық қанаты.

Тақырып№14. XIX ғ. соңы-XX ғ. басындағы Индонезия, Вьетнам, Қытай және Оңтүстік Азияның басқа да елдері. XIX ғ. соңында Индонезия,

Үндіқытай, Бирма, Сиамның европалық державалардың жартылай отары мен отарларына айналуы. XIX ғ. соңы-XX ғ. басында Оңтүстік Шығыс мемлекеттеріндегі ұлт-азаттық қозғалыстар. XIX ғ. соңы-XX ғ. басындағы Корея.

Тақырып№15.XIX ғ. сонындағы Араб елдері. Африканы империалистік бөліске салудың аяқталуы. Аравия түбегі мен Солтүстік Африка елдерін европалық капиталдық құлдыққа түсіру. Өңтүстік Тропиктік Африканы империалистік бөліске салу. Империализм дәуіріндегі Африка халықтарын отарлық қанау тәсілдері. XIX ғ. аяғы-XXғ. Басындағы Африка халықтарының ұлт-азаттық қозғалысы.

Тақырып№16.XIX ғ. Қытайды жартылай отарға айналдыру. XIX ғ. аяғындағы Қытайдың капиталистік дамуы. XIX ғ. 70-80ж.ж. Қытай, Европалық державалар, АҚШ. 90ж.ж. Европалық державалардың,АҚШ-тың, Жапонияның, Қытайды территориялық жаулап алуы. Қытайдағы антиимпериалистік көтеріліс,маңызы. XIX ғ. сонында Туркия, Иран, Ауғаныстанның жартылай отарға айналуы. XIX ғ.70ж. Осман империясының саяси жағдайы. XIX ғ. соңы Иранның саяси ахуалы. Иранды экономикалық матау. Иранның саяси тәуелсіздігі. Ауғанстанды жартылай отарға айналдыру процестерінің ерешеліктер.

Тақырып№17. Империализмнің дәуіріндегі отарлық жүйесінің пайда болуы. Империализмнің дәуіріндегі отарлық қанау тәсілдері. Отарлық тәуелді елдердегі капитализмнің дамуы. Буржуазиялық –ұлттық қозғалыс.

Тақырып№18. 1905-1907 ж.ж. Азияның оянуы. 1905-1911ж.ж.

Иран революциясы: алғашарттары, басталуы, негізгі сатылары, барысы, басты оқиғалары. Революция жылдарындағы Ирандағы империалистік державалардың саясаты. 1905-1911ж.ж. Иран революциясының сипаты, ерешеліктері,жеңілу себептері, маңызы. 1908ж. Түрік революциясы. Революцияның алғашарттары, сипаты, қозғаушы күштері, ерекшеліктері, басталуы, негізгі оқиғалары, нәтижелері. І-дүние Жүзілік соғыс қарсаңындағы Түркия. XX ғ. басындағы Қытайдың экономикалық-саяси жағдайы.1911ж. Қытайдағы буржуазиялық революция /1905-11ж.ж./ Синьхай революциясының қорытындысы мен маңызы.1905-08ж.ж. Үндістандағы революциялық өрлеу. Революциялық қозғалыстардың алғашарттары, басталуы, жеңілуі себептері және маңызы.

Тақырып №19. Бірінші дүниежүзілік соғыс кезіндегі Азия және Африка елдері.

Соғыс және отарлық әлемі:І дүниежүзілік соғыстағы отарлар жөніндегі мәселе. І дүниежүзілік соғыстағы империалистік державалардың мақсаттары. 1914 – 1918 жж. Азия және Африка елдері. Түркияның соғысқа қатысуы. 1914 – 1918 жж. Иран, І дүниежүзілік соғыс жылдарындағы Қытай, 1914 – 1918 жж. Үндістан; Шығыстағы әлеуметтік-экономикалық адымдар.

Тақырып №20.1914 – 1918 жж. Қытай.

І дүниежүзілік соғыстың аяғына таманғы Қытайдың әлеуметтік-экономикалық құрылысындағы негізгі белгілер. 1914 – 1924 жж. Қытайдағы ішкі саяси ахуал 1918 – 1924жж. Қытайдағы ішкі саяси ахуал 1918 – 1924 жж.

елдің ішкі саяси жағдайы. 1925 – 1927 жж. Қытайдағы революция . Гоминьданның режимнің орнығуы (1927 - 1937). Қытайдағы кеңестер ұранымен революциялық қозғалыс. (1927 – 1937) Жапон агрессорларына қарсы біртұтас ұлттық майдан құру үшін Қытайдағы халықтық қозғалыс. 1937 – 1945 жж. қытай халқының жапон империалистеріне қарсы азаттық соғысы. Соғыстың басталуы. Қытай компартиясы мен Гоминьдан арасындағы ынтымақтастықтың орнауы. 1937 – 38 ж. жапон –қытай майданы. Гоминьдан аудандарындағы ахуал. Оккупацияланған территориядағы жағдай. ІІ дүниежүзілік соғыстың тынық-мұхиттық театры. Жапонияның капитуляциялануы.

Тақырып № 21. Жапонияның соғыстан соңғы дамуы. (20 ғ. 20-30 жж).

20-30 жж. Жапонияның экономикалық дамуы. 20-30 жж. Жапонияның ішкі-саяси дамуындағы негізгі белгілер. 20-30 жж. Жапонияның сыртқы саяси жағдайы. Жапон империализмінің агрессиясының өршуі. 1937-1945 жж. Жапония. 1937-1941 жж. Жапонияның сыртқы саясаты. Жапонияның ІІ дүниежүзілік соғысқа қатысуы, милитаристік Жапонияның талқандалуы.

Тақырып № 22 1918 – 1945 жж. Үндістан халықтарының ұлт-азаттық қозғалысы.

І дүниежүзілік соғыстан кейінгі Үндістан: Үндістанның экономикалық дамуындағы негізгі белгілер, саяси жағдайы. И.Ганди және гандизм. Азаматтық бағынбаушылық қозғалысы (1919-1922, 1930). І дүниежүзілік соғыс қарсаңындағы Үндістан. ІІ дүниежүзілік соғыс жылдарындағы Үндістан. Үндістанның соғысқа қатысуы. Үндістанның әлеуметтік- саяси дамуындағы белгілер.

Тақырып №23. 1918 –1945 жж. Иран.

Соғыстан соңғы кезеңдегі Иранның жағдайы. Ирандағы ұлт-азаттық қозғалыс, оның нәтижелері. 20-30жж Иранны эканомикалық және саяси дамуы. ІІ дүниежүзілік соғыс қарсаңындағы Иранның сыртқы саясаты. ІІ дүниежүзілік соғыс жылдарындағы Иран.

Тақырып №24. 1918-1945 жж. Түркия.

Соғыстан соңғы кезеңдегі Осман империясының сыртқы саяси жағдайы. 1918-1923 жж. Түркиядағы ұлт-азаттық қозғалыс. Түркиядағы капитализмнің даму ерекшеліктері. 20-30 жж. Түркияның ішкі саясаты. 1925-39 жж. Түркияның сыртқы саясаты. ІІ дүниежүзілік соғыс кезендегі Түркия.

Тақырып №25. 1918-1945 жж. Монғолия, Индонезия, Корея

ІІ дүниежүзілік соғысқа қатысуы, экономикалық және саяси дамуындағы негізгі белгілер. 1918-1945 жж. Африка елдері.

Тақырып №26. 1948-90 жж. Моңғолия.

МХО дің экономикалық, саяси дамуы. МХО-дің сыртқы саясаты.

Тақырып №27. 1946-90 жж. Қытай.

1946-49 жж азамат соғысы және халық революциясының жеңісі. 50 жылдардағы ҚХР-дағы қайта құрулар. 60-70 жж. ҚХР. 80-90 жж. Қытайдың дамуы.

Тақырып №28. 1946-1990жж. Корея.

КХОР және Корей республикасының құрылуы. 1950-1953 жж. соғыс. 60-90 жж. КХДР мен Корей Республикасының экономикалық және саяси жағдайы.

Тақырып №29.1946-90 жж. Жапония.

Соғыстан соңғы Жапонияның экономикалық және саяси дамуы. 1946-1960 жж. Жапонияның сыртқы саяси жағдайы. Қазіргі сатыдағы экономикалық, саяси дамуы (80-90жж.).

Тақырып №30. Индонезия және АСГАН-ң басқа елдері.

Индонезияның тәуелсіздігін жариялау және антиотарлық соғыс. 1965 ж. дейінгі Индонезияның ішкі және сыртқы саяси дамуы. 1965-1967 жж. мемлекеттік төңерістен кейінгі Индонезия. Қазіргі кезеңдегі саяси және әлеуметтік даму мәселелері.

Тақырып №31. 1946-90 жж. Үндіқытай елдері (Вьетнам, Лаос, Камбоджа)

Француз отаршылдық империясының ыдырауы.үндіқытай елдерінің ішкі саяси дамуы және сыртқы саяси жағдайы.

Тақырып №32. 1945-90 жж. Түркия.

Соғыстан соңғы жылдардағы Түркияның экономикалық және саяси дамуы. Өкімет басына демократиялық партиялардың келуі және оның ішкі саясаты. Түркияның қазіргі кездегі дамуы (1980-90 жж.)

Тақырып №33 1946-90 жж. Ауғанстан.

Соғыстан соңғы жылдардағы Ауғанстан. 1978 жылғы сәуір революциясы. 80-90 жж. Ауғанстанның экономикалық және саяси жағдайы.

Тақырып №34. 1946-90 жж. Иран.

Соғыстан соңғы жылдардағы Иран. «Ақ революция». 80-90 жж. Иранның экономикалық және саяси дамуы.

Тақырып №35. Отаршылдықтан арылу және ұлттық азаттық жолындағы араб әлемі. (1945-1956).

1957-1968 жж. араб елдерінің дамуындағы негізгі тенденциялар. Жолдар торабындағы араб Шығысы (1969-90 жж.)

Тақырып №36. Орталық және Оңтүстік Африка елдерінің азат болуы және дамуы.

Тәуелсіз мемлекеттердің құрылуы. Азаттық күрестің негізгі күштері мен қайраткерлері. Африка мемлекеттерінің саяси және экономикалық ұйымдары. 80-90 жж. Африка елдерінің дамуы.

6 СТУДЕНТТІҢ ӨЗДІК ЖҰМЫСЫНЫҢ МАЗМҰНЫ

№	СӨЖ түрі	Есеп беру формасы	Бақылау түрі	Сағат көлемі
1	Дәріс сабақтарына дайындық	Конспект	Сабаққа қатысу	18
2	Тәжірибе сабақтарына дайындық, үй тапсырмаларын орындау	Жұмыс дәптері	Тәжірибелік сабақтарға қатысу	36
3	Аудитория сабағының мазмұнына кірмеген материалды меңгеру	Конспект	Баяндама	37
4	Бақылау шараларына дайындық	Бақылау жұмысы	МБ 2	9
	Барлығы:			90

Өздік жұмыстарға арналған тақырыптар тізімі.

Тақырып№17. Империализмнің дәуіріндегі отарлық жүйесінің пайда болуы. Империализмнің дәуіріндегі отарлық қанау тәсілдері. Отарлық тәуелді елдердегі капитализмнің дамуы. Буржуазиялық –ұлттық қозғалыс.

Тақырып№18. 1905-1907 ж.ж. Азияның оянуы. 1905-1911ж.ж.

Иран революциясы: алғашарттары, басталуы, негізгі сатылары, барысы, басты оқиғалары. Революция жылдарындағы Ирандағы империалистік державалардың саясаты. 1905-1911ж.ж. Иран революциясының сипаты, ерешеліктері,жеңілу себептері, маңызы. 1908ж. Түрік революциясы. Революцияның алғашарттары, сипаты, қозғаушы күштері, ерекшеліктері, басталуы, негізгі оқиғалары, нәтижелері. І-дүние Жүзілік соғыс қарсаңындағы Түркия. ХХ ғ. басындағы Қытайдың экономикалық-саяси жағдайы.1911ж. Қытайдағы буржуазиялық революция /1905-11ж.ж./ Синьхай революциясының қорытындысы мен маңызы.1905-08ж.ж. Үндістандағы революциялық өрлеу. Революциялық қозғалыстардың алғашарттары, басталуы, жеңілуі себептері және маңызы.

Тақырып №19. Бірінші дүниежүзілік соғыс кезіндегі Азия және Африка елдері.

Соғыс және отарлық әлемі:I дүниежүзілік соғыстағы отарлар жөніндегі мәселе. I дүниежүзілік соғыстағы империалистік державалардың мақсаттары. 1914 – 1918 жж. Азия және Африка елдері. Түркияның соғысқа қатысуы. 1914 – 1918 жж. Иран, I дүниежүзілік соғыс жылдарындағы Қытай, 1914 – 1918 жж. Үндістан; Шығыстағы әлеуметтік-экономикалық адымдар.

Тақырып №20.1914 – 1918 жж. Қытай.

I дүниежүзілік соғыстың аяғына таманғы Қытайдың әлеуметтік-экономикалық құрылысындағы негізгі белгілер. 1914 – 1924 жж. Қытайдағы ішкі саяси ахуал 1918 – 1924жж. Қытайдағы ішкі саяси ахуал 1918 – 1924 жж. елдің ішкі саяси жағдайы. 1925 – 1927 жж. Қытайдағы революция . Гоминьданның режимнің орнығуы (1927 - 1937). Қытайдағы кеңестер ұранымен революциялық қозғалыс. (1927 – 1937) Жапон агрессорларына қарсы біртұтас ұлттық майдан құру үшін Қытайдағы халықтық қозғалыс. 1937 – 1945 жж. қытай халқының жапон империалистеріне қарсы азаттық соғысы. Соғыстың басталуы. Қытай компартиясы мен Гоминьдан арасындағы ынтымақтастықтың орнауы. 1937 – 38 ж. жапон –қытай майданы. Гоминьдан аудандарындағы ахуал. Оккупацияланған территориядағы жағдай. II дүниежүзілік соғыстың тынық-мұхиттық театры. Жапонияның капитуляциялануы.

Тақырып № 21. Жапонияның соғыстан соңғы дамуы. (20 ғ. 20-30 жж).

20-30 жж. Жапонияның экономикалық дамуы. 20-30 жж. Жапонияның ішкі-саяси дамуындағы негізгі белгілер. 20-30 жж. Жапонияның сыртқы саяси жағдайы. Жапон империализмінің агрессиясының өршуі. 1937-1945 жж. Жапония. 1937-1941 жж. Жапонияның сыртқы саясаты. Жапонияның II дүниежүзілік соғысқа қатысуы, милитаристік Жапонияның талқандалуы.

Тақырып № 22 1918 – 1945 жж. Үндістан халықтарының ұлт-азаттық қозғалысы.

I дүниежүзілік соғыстан кейінгі Үндістан: Үндістанның экономикалық дамуындағы негізгі белгілер, саяси жағдайы. И.Ганди және гандизм. Азаматтық бағынбаушылық қозғалысы (1919-1922, 1930). I дүниежүзілік соғыс қарсаңындағы Үндістан. II дүниежүзілік соғыс жылдарындағы Үндістан. Үндістанның соғысқа қатысуы. Үндістанның әлеуметтік- саяси дамуындағы белгілер.

Тақырып №23. 1918 –1945 жж. Иран.

Соғыстан соңғы кезеңдегі Иранның жағдайы. Ирандағы ұлт-азаттық қозғалыс, оның нәтижелері. 20-30жж Иранны эканомикалық және саяси дамуы. II дүниежүзілік соғыс қарсаңындағы Иранның сыртқы саясаты. II дүниежүзілік соғыс жылдарындағы Иран.

Тақырып №24. 1918-1945 жж. Түркия.

Соғыстан соңғы кезеңдегі Осман империясының сыртқы саяси жағдайы. 1918-1923 жж. Түркиядағы ұлт-азаттық қозғалыс. Түркиядағы капитализмнің даму ерекшеліктері. 20-30 жж. Түркияның ішкі саясаты. 1925-39 жж. Түркияның сыртқы саясаты. II дүниежүзілік соғыс кезендегі Түркия.

Тақырып №25. 1918-1945 жж. Монғолия, Индонезия, Корея

II дүниежүзілік соғысқа қатысуы, экономикалық және саяси дамуындағы негізгі белгілер. 1918-1945 жж. Африка елдері.

Тақырып №26. 1948-90 жж. Моңғолия.

МХО дің экономикалық, саяси дамуы. МХО-дің сыртқы саясаты.

Тақырып №27. 1946-90 жж. Қытай.

1946-49 жж азамат соғысы және халық революциясының жеңісі. 50 жылдардағы ҚХР-дағы қайта құрулар. 60-70 жж. ҚХР. 80-90 жж. Қытайдың дамуы.

7 Ұсынылатын әдебиет тізімі

Негізігі әдебиеттер

1 Антонов К.А., Бонгардт Левин Г. М., Котовский Г.Г. История Индии., 1979.

2 Афганистан; История, экономика, культура. М. 1989.

3 Батурина Л.Л., Практикум по новой истории стран Азии. Караганда 1995.

4 Всемирная история т. 4 М., 1958. Т.5, 1958, т. 6 м, 1960.

5 Виноградов В.Н. Век Екатерины II, прорыв на Балканы. Новейшая история. 1996. Т.6.

6 Губер А.А., Ким Г.Ф. Хейфец А.Н. Новая история стран Азии и Африки. М. 1982.

7 Донский Г.М. Задания для самостоятельной работы по новой истории. Пособие для учителей. М. 1983.

8 История стран Азии и Африки в новое время. М, 1971.

9 История стран Азии и Африки в новое время в двух частях. М. 1989.

10 История Африки. М, 1971.

11 Китай новое и новейшее время: история и историография. М. 1981.

12 Кузнецов В.С. Амурсана. Новосибирск. 1980.

13 Кузнецов В.С. Нухаци, Новосибирск. 1985.

14 Кузнецов В.С., Новицкая Г.Б., Сырицын И.М. История Японии. М. 1998.

15 Маркс К. Энгельс Ф. Соч. 2-ое изд т.9.

16 Маркс К. Будущие результаты британского владычества в Индии. Соч. 2-ое изд т.9.

17 Маркс К. Ост-Инд. Компания, ее история и результаты ее деятельности. Соч. 2-ое изд т.9.

18 Маркс К. Капитал т,1-3 Соч. 2-ое изд т.9. изд т. 23, 24, 25 ч. II, ч. I.

19 Маркс К. Революция в Китае и Европе. Соч. 2-ое изд т.9.

20 Неру Д. Взгляд на всемирную историю. М. 1989.

21 Новое в изучении Китая: история и историография. М. 1988.

22 Новая история стран зарубежного Востока. Л., 1966.

23Орлих О.В. Преидич. Конец дипломатической деятельности А.С. Грибоедова. Новая и новейшая история. 1995. н-6.

24Роджерс Ф. Первый англичанин в Японии; история У. Адамса М. 1987.

25Розалиев Ю.Н. Новая и новейшая история стран Азии и Африки. М. 1987.

26Слестикова Л.А. Сведения о Китае в первой русской печатной газете. Вопросы истории 1990 н-10.

27Новейшая история стран Азии и Африки. М., 1965.

28Новейшая история стран Азии и Африки. XX век 1900-1945, Ч I,М., 2001.

29Новейшая история стран Азии и Африки. Ч II, 1945-2000, М., 2001.

30Новейшая история стран Азии и Африки.Ч III , 1945-2000, М., 2001.

31Новейшая история зарубежных стран. XX век. Часть 1, 1900-1945. М., 1998.

32Новейшая история зарубежных стран. Часть 2, 1945-1998. М., 1998.

33Л.С. Васильев. История Востока. М., 1998.

34Розалиев Ю.Н. Новая и новейшая история стран Азии и Африки. М., 1987.

Қосымша әдебиет тізімі

1. Новейшая история арабских стран Африки. М., 1990.
2. Новейшая история Вьетнама. 1965-1980. М.,1984.
3. Юрьев М.Ф. история стран Азии и Африки после II мировой войны (1945-1990), М., 1994.
4. Агеев М.Ф. Новейшая история Синда, М., 1986.
5. Ахундов И.А. неоколониализм в Турции (40-80 гг.) Баку, 1990.
6. Арабская республика Египет. Справочник. М., 1990.
7. Афганистан. История. Экономика. Культура. М., 1989.
8. Африка. Энциклопедический справочник в 2-х т. М., 1987.
9. Беляев И.П., Примаков Е.И. Египет: время президента Насера. М.,19817
10. Вербицкий С.И. япония в поисках новой роли в мировой политике. М., 1992.
11. Вишневский М.Л. Африка: взгляд с Капитолийского холма (70-80 гг.) М., 1991.
12. Вышинский М.П. Юг Африки: апартеид, геноцид, агрессия. М., 1988.
13. Гельброс В.Г. Экономическая борьба в Турции (50-нач.80-х гг. 20в) М., 1986.
14. Данилов В.И. экономическая реформа в КНР. М., 1990.
15. Данилов В.И., Светлов Р.С. мали. М., 1987.
16. Исламская республика Мавритания. М., 1987.
17. История Афганистана. М., 1987.
18. Китайская Народная Республика: Справочник. М., 1983.
19. Китай в новое и новейшее время: История и историография. М., 1981.

20. КНР: на путях реформ (теория и практика) М., 1989.
21. Куклина И.Н. ООН и проблемы южно-африканского региона. М., 1990.
22. Кюзаджан Л.Н. Идеологические компании в КНР (1949-1966г.) М., 1970.
23. КНДР: Справочник. М., 1988.
24. Ляховский А.А., Забродин В. Тайны афганской войны: материалы и документы. М., 1991.
25. Малашенко А.В. В поисках альтернативы: арабские концепции путей развития. М., 1991.
26. Оникиенко А. Модернизация на Тайване. От экономической либерализации к политической демократизации. Мировая экономика и международные отношения. 1993 И 2.
27. Пакистан. М., 1991.
28. Поченский В.А. внешняя политика Кении. М., 87.
29. Ким Ч.Е. Война в Корее: вопрос без ответа. А.А., 1993.
30. Сапожников Б.Г. Китай в огне войны (1931-1950 гг.)
31. Современная Африка: Итоги и перспективы развития. М., 1978. Экономика. Москва 1989.
32. Турция: история и современность. М., 1988.
33. Турецкая республика в 60-70 гг. М., 1984.
34. Успенский В.Д. Взрыв вулкана. Национально-освободительное движение в Корее. М., 1981.
35. Шведов А.А. Независимая Африка: внешнеполитические проблемы, дипломатическая борьба. М., 1983.
36. Шено Ж. Очерк истории вьетнамского народа. М., 1957.
37. Энциклопедия нового Китая. М., 1989.
38. Япония: экономика, политика, история. М., 1989.
39. Наследие И.Ганди. За рубежом, 1992. И 31. С. 9-10.
40. М.Ганди: уроки жизни. Мысль, 1995 И 9. С 81-85.
41. Дипсит. Разный уровень развития- разные интересы. (внешняя политика Индии в условиях изменившегося полуострова). (Новое время. 1980 И 42 с 26-27)
42. Шмидт В. Молитва о воссоединении: (проблемы Корейского полуострова) Новое время 1990.
43. Яскина Г. Политические реформы современной Монголии. Проблемы Дальнего Востока. 1995 И 5. С 43-51.
44. Виганд В.К. Африка- два мифа и одна реальность. Восток 1995 И 5. С 91-105.
45. Гельброс В.Г. Китай после Дэн Сяопина. Проблемы устойчивого развития. Полис, 1995 И 1. С 28-38.
46. Светличный Ю. Афганистан 15 лет спустя. Профсоюзы. 1994. И 10.с 46-48.

КУРС САЯСАТЫ

Әрбір студент сабақтың барлық түріне қатысуға міндетті, топтың тақырыпты таллқылауында белсенділік танытып, өз курстарыныңыздық қалыпты жұмыс істеуіне кедергі келтіреді. Сабақта өзін-өзі устаудың алгиақтығына шара қолданылыды, типті аудиториядан қуылғанға шейін. Мен сіздерден мына талаптардың орындалуын талап етемін: сабақ барысында ұялы телефондар сөндірілсін, аудиторияға сырт киімен кірмеу, университеттің ішкі ережесін бұзбау.

Сабақтың жібергендерге мен мынадай айыптық санкция белгілеймін; белгісіз себептермен дәріс, тәжірибе сабақтарына қатысқапағандардан 1 балл алынып тасталынады.

Максималды балл курс сабақтарына нақты және уақытымен қатысып жоспарлаған тапсырмаларды орындау үшін және сабаққа 100% қатысқаны үшін қойылады

Айып салу шаралары

Сабақты босатуы, кешігуі, плагиат, жұмысты мерзімінде орындамауы кезінде студентке белгіленген ұпайлар қойылмайды.

Егер студент нақты себеппен сабақты босататын болса және растайтын құжаты болса (мед. анықтама, деканаттан жазбаша рұқсат), студент 2 жұма ішінде оқытушы белгіленген мерзімде босатқан күндерін қосымша жұмыс алып, өтеуге құқығы бар. Бұл жағдайда балл 0,5 коэффициентімен қойылады.

Межелік және қорытынды бақылауды жүргізу формасы

Межелік бақылау жазбаша өткізіледі. Межелік бақылау сұрақтарын студент 7 және 14 аптада алады.

Курсты аяқтаудың бағасы**:** жалпы үлгерім мен қорытынды бақылаудың максималды балдарын қосқан кезде шығарылады. Қорытынды нәтиже СО ПГУ

8.01.1-05 4 пункті “Студенттердің білімін балл-рейтингілік жүйе бойынша бақылау және бағалау ережелеріне” сәйкес шығарылады.

Аудитория мен емтиханда тәртіпті сақтау ережелері

Студент міндетті:

1. Сабаққа кешікпеуге.
2. Сабақ барысында сөйлеспеуі, газет, журнал т.с.с. оқылмауы тиіс .
3. Ұялы телефондарын сөндіруге.
4. Сағыз шайнамауы.
5. Оқу үрдісіне белсенді араласуы.
6. Сабаққа уақытында келу.
7. Оқу бөлмелерінде темекі тартпау.
8. Аудиторияларда қоқым шашпай, тазалық сақтауы.
9. Сабаққа сыртқы киіммен кірмеуі.
10. Жиһаз бен көрнекі оқу құралдарын сақтай білу.

Студенттің тәртібі мен этикасы университеттің ішкі тәртібіне сай келуі керек.

Белгіленген тәртіптерді бұзғаны үшін оқытушы студентті аудиториядан шығарып тастау және деканның рұқсатымен сабаққа кіргізу құқығына ие.

Студенттердің білімін бағалау

Қорытынды баға балдармен белгіленеді (Қ)	Балдардың сандық эквиваленті (С)	Әріптік жүйемен бағалау	Дәстүрлі жүйемен бағалау	
			Емтихан, диф.сынақ	сынақ
95 -100	4	A	Өте жақсы	Сынақ
90-94	3,67	A-		
85-89	3.33	B+	Жақсы	
80-84	3,0	B		
75 - 79	2,67	B-		
70-74	2,33	C+	Қанағаттанарлық	
65-69	2,0	C		
60-64	1,67	C-		
55-59	1,33	D+		
50-54	1,0	D		

0-49	0	F	Қанағатсыз	Сынақтан өтпеген

«Өте жақсы» бағасы негізгі және қосымша фактілерді толық білуде қойылады; олардан дұрыс қорытынды жасай алуда (заңдылықтарды анықтау); тарихнаманы, мәселенің теориясын игерген жағдайда қойылады. «Жақсы» деп негізгі, қосымша фактілерді білу; оларды түсіндіріп, қорытынды жасай білу; теориялар, тарихнаманың негізін білу кезінде қойлады. «Қанағаттандырарлық» бағасы негізгі фактілерді айтып, оларды дұрыс қорытындылау, тарихнама, теорияларды жалпы айтып өтіп, жалпы білімнің болмауы мен қосымша фактілерді келтірмеуінде бағаланады. «Қанағатсыз» білім мен негізгі фактілер, тарихнама, теориялық сұрақтарына жауап берілмеуі кезінде бағаланады.

Семинар кезіндегі қорытынды, бақылаудың барлық формаларын негізінде пән бойынша әр студенттің қорытынды рейтингісі анықталады. Бақылау түрлерінің үлестік коэффициенті (үлесі) осыны құрайды: өтпелі үлгерімнің бақылауы (ВДту) – 0,4; емтихан (ВДэ) – 0,6. Қорытынды рейтинг мына формул бойынша шығарылады:

И= (Р1+Р2) : 2 х ВДту + Э х Вдэ где Р1, Р2, Э – балдар, бірінші мен екінші рейтинг қорытындылары бойынша алынған, емтихан 100 балдық жүйемен; ВДту, ВДэ – өтпелі үлгерім мен емтихандарда алынған үлестер.

Мысалы: бірінші рейтингте студент 76 бал алған болсын, екіншісінде – 80, емтиханды «жақсы» тапсырды, әріптік жүйеде “В-“, бұл 79 балды құрайды. Онда қорытынды рейтинг : И= (76+80) : 2 х 0,4 + 79 х 0,6 = 78,6 болады.

Пән бойынша балдармен белгіленетін (И) қорытынды рейтинг 2 таблицаға сәйкес сандық эквивалентке, әріптік және дәстүрлі бағаға айналдырылады да “Студенттердің білімін бағалау” журналына және “Рейтингі ведомосіне” енгізіледі. Біздің мысалымызда бұл 2,67; В-; «жақсы» болады.

Пән бойынша уақытаралық аттестация ведомості мен сынақ кітапшасына қорытынды баға дәстүрлі формада қойылады.

Апелляция жайында

Емтихандық сессия кезінде объективті емес баға үшін туған жағдайларды шешу үшін сессия басталуына 10 күн бұрын апелляциялық комиссия құрылады. Апелляциялық комиссияның төрайымы болып оқу ісінің проректоры болады,ол апелляциялық комиссияның құрамын белгілейді.

Апелляция студенттің ұсынысымен келесі жағдайларда шақырылады:

- тесттік тапсырмалар немесе емтихан сұрақтары дұрыс қойылмаған жағдайда;
- тесттік тапсырмалар бірнеше дұрыс жауапты қамтыса, дұрыс жауабы болмаса, бірдей жауаптарды қамтыған болса;
- тесттік тапсырмалар немесе емтихан сұрақтарының билеттері пәннің ӘОК белгілеген оқу бағдарламасына сәйкес келмесе.

Апелляцияға арыз апелляциялық комиссияның төрайымының атына емтиханнан соң келесі күннің 13 сағатына дейін арнайы бланкіде тапсырылары және деканмен қабылданады.

Апелляциялық комиссия арызды емтиханнан кейінгі келесі күні 17 сағатта жұмыс күні аяқталысымен қарастыра бастайды және апелляцияға арызды оқып жатқанның қатысуынсыз қарастыра алады. Апелляциялық комиссия апелляция қорытындыларын апелляця жөнінде арыз жасау бланкісіндегі апелляциялық комиссияның әр бір сұрақ бойынша шешімін қарастырады. Апелляцияның қорытындылары декан дайындаған апелляциялық ведомостке енгізіледі.

Апелляция барысында оқып жатқанның семестрлік (емтиханға дейін) рейтингтің ауысуы қабылданбайды.

Бақылау шараларының күнтізбелік кестесінің үлгілері

СӨЖ тапсырмаларын орындау және тапсыру жөніндегі **«Азия және Африка елдерінің жаңа және қазіргі заман тарихы»** пәні бойынша 050203 Тарих мамандығы (бакалавр) студенттеріне арналған

1 рейтинг (6 семестр)											
Апталар		1 сабақ үшін макс. балл	1	2	3	4	5	6	7	8	**Бар-лығы**
Максималды балл			22		26		26		26		100
Дәрістерге қатысу және дайындалу	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны		ДҮТ 1,2		ДҮТ3,4		ДҮТ 5,6		ДҮТ 7,8		32
	Бақылау нысаны		У		У		У		У		
	Макс.балл	4	8		8		8		8		
Практикалық сабақтарға қатысу және дайындалу	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны		ПҮТ 1,2		ПҮТ 3,4		ПҮТ 5,6		ПҮТ 7,8		48
	Бақылау нысаны		У		У		У		У		
	Макс.балл	6	12		12		12		12		
Материалды өздігінен меңгеру	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны		ӨОҮТ 1	ӨОҮТ 2	ӨОҮТ3	ӨОҮТ4	ӨОҮТ5	ӨОҮТ6	ӨОҮТ7	ӨОҮТ8	20
	Бақылау нысаны		КТ	КТ	Т1	КТ	КТ	Т2	КТ	КТ	
	Макс.балл	5	1	5	5	5	5	5	5	5	
2 рейтинг (6 семестр)											
Апталар		1 сабақ үшін макс. балл	9	10	11	12	13	14	15		**Бар-лығы**
Максималды балл			28		28		28		16		100
Дәрістерге қатысу және дайындалу	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны		ДҮТ 9,10		ДҮТ 11,12		ДҮТ 13,14		ДҮТ 15		8
	Бақылау нысаны		У		У		У		У		
	Макс.балл	1	2		2		2		2		
Практикалық сабақтарға қатысу және дайындалу	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны		ПҮТ 9,10		ПҮТ 11,12		ПҮТ 13,14		ПҮТ 15		56
	Бақылау нысаны		У		У		У		У		
	Макс.балл	7	14		14		14		14		

Материалды өздігінен меңгеру	СӨЖ түрі/есеп беру нысаны		ӨОҮТ 9	ӨОҮТ 10	ӨОҮТ 11	ӨОҮТ12	ӨОҮТ 13	ӨОҮТ 14	ӨОҮТ15	36
	Бақылау нысаны		КТ	КТ	Т1	КТ	Т2	КТ	КТ	
	Макс.балл	5	1	5	5	5	5	5	5	

Шартты белгілеулер: 1 ДҮТ – №1 дәрісті дайындау үшін берілетін үй тапсырмасы; Қ – оқу үрдісіне қатысу; ПҮТ 1 – №1 практикалық сабақтарға дайындалу үшін үй тапсырмасы; ӨОҮТ1 – материалды өздігінен оқуға №1 үй тапсырмасы; КТ – конспект тексеру; 1Т –№1 тест.

Кафедра отырысында ұсынылған 2010 ж. «___»________№_____ хаттама.

Кафедра меңгерушісі __________ Мамытова С.Н. 2010 ж. «___» _____